

Η Πανελλήνια Εταιρεία Ωτορινολαρυγγολογίας - Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου, στην προσπάθεια της να συμβάλει στην αναβάθμιση και βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στους νέους ιατρούς, που εξειδικεύονται στην Ωτορινολαρυγγολογία, συνέταξε και απέστειλε στο ΚΕΣΥ προτάσεις για την εναρμόνιση με τα ισχύοντα στην Ευρώπη.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΩΡΛ-ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ

Έχουν ήδη περάσει περισσότερα από 20 χρόνια από τότε που για τελευταία φορά έγινε κάποια σημαντική τροποποίηση στο θέμα των κανόνων για τη λήψη μίας ιατρικής ειδικότητας στη χώρα μας. Αποτέλεσμα είναι να προβάλλει επιτακτικά η ανάγκη αναθεώρησης της σχετικής νομοθεσίας, μια και οι ραγδαίες εξελίξεις στο διάστημα αυτό προκαλούν έντονες δυσλειτουργίες. Μία επιπλέον παράμετρος είναι η ανάγκη εναρμόνισης της νομοθεσίας της χώρας μας προς τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πρώτη καταφανής δυσλειτουργία προκύπτει από τον τρόπο επιλογής των ειδικευομένων. Είμαστε ίσως η μόνη χώρα στην οποία λειτουργεί η επετηρίδα, με αποτέλεσμα την μακρόχρονη αναμονή για το ξεκίνημα της ειδικότητας, που φθάνει μέχρι και τα 8 χρόνια. Οι περισσότερες χώρες επιλέγουν τους υποψηφίους με κατάθεση βιογραφικών και με συνέντευξη, ενώ σε άλλες υπάρχει σύστημα εθνικών εξετάσεων. Θα πρέπει και στη χώρα μας να εφαρμοστεί το σύστημα των εξετάσεων, που θα εγγυάται το αδιάβλητο και αξιοκρατικό της διαδικασίας.

Ο χρόνος ειδίκευσης στην ΩΡΛ είναι 5 χρόνια στα οποία περιλαμβάνεται 1 χρόνος γενικής χειρουργικής, ένα εξάμηνο νευροχειρουργικής και ένα εξάμηνο πλαστικής χειρουργικής. Θα πρέπει οπωσδήποτε τα δύο αυτά εξάμηνα να αντικατασταθούν με έναν επιπλέον χρόνο ΩΡΛ, που είναι απολύτως απαραίτητος μετά από την μεγάλη διεύρυνση και ανάπτυξη της ειδικότητας τα τελευταία 20 χρόνια.

Τα κέντρα (κλινικές) που χορηγούν ειδικότητα στη χώρα μας θα πρέπει να αξιολογηθούν και να επανεκτιμηθούν. Θα πρέπει επίσης να προβλέπεται η κυκλική εναλλαγή ειδικευομένων σε εξειδικευμένες κλινικές για να εκπαιδεύονται όλοι οι ειδικευόμενοι σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα της ειδικότητας.

Τέλος θα πρέπει να αναθεωρηθεί και να ανανεωθεί το περιεχόμενο των απαιτούμενων γνώσεων και ικανοτήτων σύμφωνα με τα σύγχρονα δεδομένα όπως προβλέπεται από την Ε.Ε.

UNION EUROPEENNE DES MEDICINS SPECIALISTES**U.E.M.S.****European Training Charter for Medical Specialists, UEMS 1995**

ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΙΑ**Κεφάλαιο 6. Εκπαίδευση στις ιατρικές ειδικότητες στην
Ευρωπαϊκή Ένωση****Προϋποθέσεις για την ειδικότητα της ΩΡΛ- Χειρουργικής Κεφαλής
και Τραχήλου****Τροποποίηση του Οκτωβρίου 2007****A. Εισαγωγή**

Η συνθήκη της Ρώμης επιβάλλει την ελεύθερη διακίνηση ανθρώπων, υπηρεσιών, αγαθών και κεφαλαίων στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Η ελεύθερη διακίνηση προσώπων και υπηρεσιών στον ιατρικό τομέα έχει επιτευχθεί με την αμοιβαία αναγνώριση των ελαχίστων προϋποθέσεων για τη βασική εκπαίδευση στην Ιατρική και στις ειδικότητες, όπως ορίστηκαν από κοινοτική πράξη του 1975 και ενσωματώθηκαν στην κοινοτική οδηγία 93/16/EEC τον Απρίλιο του 1993.

Η κοινοτική αυτή οδηγία καθορίζει στα επιμέρους άρθρα της τις υποχρεώσεις των κρατών μελών, όσον αφορά τα διπλώματα, τα πιστοποιητικά και τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για τις ιατρικές ειδικότητες, όπως καθορίζονται στο κεφάλαιο της εκπαίδευσης στις ιατρικές ειδικότητες που αποδέχθηκε η Ε.Ε. μετά από εισήγηση της UEMS τον Οκτώβριο του 1993.

**B. Σκοποί του κεφαλαίου για την εκπαίδευση στις
ιατρικές ειδικότητες στην Ε.Ε.**

Το κεφάλαιο αυτό περιέχει τις προϋποθέσεις σχετικά με το περιεχόμενο της εκπαίδευσης όπως αυτό ορίστηκε από την UEMS και από τα τμήματά της σε κάθε ειδικότητα.

Γ. Ορισμοί

Η UEMS είναι ο οργανισμός εκπροσώπησης όλων των ιατρικών ειδικοτήτων στην Ε.Ε. Υποδιαιρείται σε τμήματα που αντιστοιχούν σε κάθε ιατρική ειδικότητα και σχηματίζει ένα Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που αποτελείται από εκπροσώπους των τμημάτων της και έχει σαν σκοπό την εγγύηση υψηλού επιπέδου παροχής υπηρεσιών σε κάθε ειδικότητα.

Τα Εθνικά συμβούλια είναι οι αντιπροσωπευτικοί επιστημονικοί οργανισμοί που παρακολουθούν την εκπαίδευση των μελών τους στις ειδικότητες σε κάθε χώρα και οι Εθνικές Αρχές έχουν την τελική ευθύνη για την τελική αξιολόγηση και πιστοποίηση των μελών των ιατρικών ειδικοτήτων.

Άρθρο 1

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ

1.1 Η κεντρική εναρμόνιση και η οριοθέτηση των προϋποθέσεων για την ειδικότητα της ΩΡΛ είναι ευθύνη της UEMS ORL specialist section. Η τελευταία απαρτίζεται από δύο μέλη από κάθε χώρα μέλος της Ε.Ε. που επιλέγονται από τα Εθνικά ΩΡΛ Συμβούλια της κάθε χώρας.

Τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου πρέπει να είναι μέλη της επιστημονικής κοινότητας της ειδικότητας και να εκπροσωπούν πανεπιστήμια ή άλλα αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα και απλοί ιδιώτες ΩΡΛ σε ίση αναλογία.

1.2 Οι προδιαγραφές για την αναγνώριση των κέντρων εκπαίδευσης στην ειδικότητα και των εκπαιδευτών ακολουθούν τις υποδείξεις των Εθνικών Συμβουλίων της ειδικότητας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της UEMS ORL specialist section θα συνεκτιμήσει τους κανονισμούς εκπαίδευσης της κάθε χώρας μέλους και θα κάνει υποδείξεις για τις ελάχιστες αποδεκτές προϋποθέσεις που θα πρέπει να προϋποθέτουν για να εγκριθεί το κάθε κέντρο εκπαίδευσης σαν ένα αναγνωρισμένο κέντρο στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών προδιαγραφών για την εκπαίδευση στην ΩΡΛ και Χειρουργική Κ&Τ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει πιστοποιητικό Ευρωπαϊκής πιστοποίησης των εκπαιδευτικών κέντρων.

1.3 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκπονεί πρόγραμμα ποιοτικής εκτίμησης του επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης που προσφέρει το κάθε κέντρο εκπαίδευσης στην ειδικότητα. Αυτό θα περιλαμβάνει έλεγχο των κέντρων εκπαίδευσης που θα ελέγχεται από την επιτροπή πιστοποίησης που θα ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της ειδικότητας.

Άρθρο 2

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

- 2.1 Επιλογή και πρόσβαση στην ειδικότητα.
- 2.1.1 Οι υποψήφιοι για ειδικότητα πρέπει να έχουν πτυχίο Ιατρικής και άδεια ασκήσεως επαγγέλματος από την Ε.Ε. ή τις χώρες μέλη της. Η άδεια αυτή πρέπει να αποδεκτή από τη χώρα που θα προσφέρει την εκπαίδευση στην ειδικότητα. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων πρέπει να είναι καθορισμένη, διαφανής και δίκαια. Οι υποψηφιότητες θα πρέπει να είναι ανοιχτές προς όλους τους υποψήφιους και οι υποψήφιοι να γνωρίζουν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται.
- 2.1.2 Μετά την διαδικασία επιλογής ενός υποψηφίου, θα πρέπει να υπογράφεται συμβόλαιο μεταξύ του εκπαιδευομένου και του διευθυντού του εκπαιδευτικού προγράμματος που να ορίζει τους όρους εκπαίδευσης, τις σχέσεις, τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις της κάθε πλευράς των συμβαλλόμενων.
- 2.2 Οι υποψήφιοι για ειδικότητα πρέπει να είναι πτυχιούχοι Ιατρικής Σχολής χώρας μέλους της Ε.Ε. ή ισοδύναμης χώρας. Το πτυχίο θα πρέπει να συνοδεύεται από επιπλέον άσκηση ενός χρόνου στην πρακτική ιατρική, όπως αυτή ορίζεται από την χώρα παροχής της εκπαίδευσης στην ειδικότητα. Αυτή η πρακτική εκπαίδευση πρέπει να περιλαμβάνει άσκηση στην παθολογία ή στη γενική χειρουργική. Οι επιπλέον προϋποθέσεις εκπαίδευσης στο κάθε κέντρο είναι στην ευχέρεια του κάθε κέντρου.
- 2.3 Η ελάχιστη διάρκεια εκπαίδευσης στην ΩΡΛ-Χειρουργική Κ&Τ πρέπει να είναι 5 χρόνια. Κατά τη διάρκεια της 5ετίας μπορεί ο εκπαιδευόμενος να αλλάξει κέντρα εκπαίδευσης με την προϋπόθεση ότι τα κέντρα εκπαίδευσης είναι αναγνωρισμένα εθνικά.
- 2.4 Το πρόγραμμα εκπαίδευσης πρέπει να προετοιμάζει τον εκπαιδευόμενο για να γίνει ένα γενικός ΩΡΛ-Χειρουργός Κ&Τ. Η υποειδίκευση αποτελεί άλλο κεφάλαιο που ορίζεται από την UEMS ORL HNS σε χωριστό κεφάλαιο.
- 2.5 Εκπαίδευση στην αγωγή υγείας είναι υποχρεωτική.
- 2.6 Την πρωταρχική ευθύνη του περιεχομένου της εκπαίδευσης στην ειδικότητα έχουν τα Εθνικά Συμβούλια. Τα προγράμματα εκπαίδευσης πρέπει να εναρμονίζονται με τις οδηγίες και υποδείξεις της UEMS ORL HNS όπως ορίζονται σε σχετικό έγγραφο της. Επίσης η εμπλοκή του εκπαιδευομένου σε χειρουργικές και άλλες δραστηριότητες πρέπει να πιστοποιείται από την καταγραφή σε ειδικό φυλλάδιο (log book) που προτάθηκε από την UEMS ORL HNS (στις 4 /10 /2006). Αυτό πρέπει να συμπληρώνεται από όλους τους εκπαιδευόμενους καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης. Όσο προχωρεί το στάδιο της εκπαίδευσης πρέπει να αυξάνεται το επίπεδο των ευθυνών του εκπαιδευομένου.
- 2.7. Ο Διευθυντής του προγράμματος εκπαίδευσης πρέπει ανά ένα έτος να αξιολογεί τον εκπαιδευόμενο. Πρέπει να ειδοποιεί τις Εθνικές Υπηρεσίες αν κρίνεται ακατάλληλος ο εκπαιδευόμενος για συνέχιση της εκπαίδευσής του. Αν η Εθνική

υπηρεσία το κρίνει απαραίτητο θα ελέγχει την πρόοδο των εκπαιδευομένων με εθνικής εμβέλειας εξετάσεις. Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος πρέπει να γίνεται τουλάχιστον κάθε 5 χρόνια από Εθνικές Υπηρεσίες.

2.8 Ο αριθμός των εκπαιδευομένων σε κάθε κέντρο δεν πρέπει να ξεπερνά τις εγκεκριμένες θέσεις για το κάθε κέντρο.

2.9 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει τις ανταλλαγές εκπαιδευομένων μεταξύ πιστοποιημένων κέντρων εντός της Ε.Ε. Οι Εθνικές Υπηρεσίες πρέπει να καθορίσουν τη διάρκεια αυτών των ανταλλαγών.

Άρθρο 3

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

3.1 Τα κέντρα εκπαίδευσης στην ειδικότητα πρέπει να έχουν επίσημη άδεια-αναγνώριση από τα Εθνικά Συμβούλια που είναι υπεύθυνα για την εκπαίδευση στην ΩΡΛ-Χ Κ&Τ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να ενημερώνεται για τον κατάλογο των κέντρων σε κάθε χώρα και να κρατά αρχείο των αναγνωρισμένων από κάθε χώρα κέντρων.

3.2 Το κέντρο εκπαίδευσης πρέπει να επιβεβαιώνει ότι ο εκπαιδευόμενος είναι εργαζόμενος που καλύπτεται από την εργατική νομοθεσία της χώρας. Κατά κανόνα ο εκπαιδευόμενος πρέπει να είναι εργαζόμενος του νοσοκομείου, του πανεπιστημίου ή του Υπουργείου Υγείας. Παρόλο που οι εκπαιδευόμενοι ασκούν κλινικό έργο, η κύρια λειτουργία τους θα πρέπει να είναι η εκπαίδευση και η άσκηση.

3.3 Τα κέντρα εκπαίδευσης θα πρέπει να ανήκουν σε Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία ή μεγάλα Γενικά Νοσοκομεία με επαρκή υποστήριξη συνοδών υπηρεσιών, απαραίτητων για την επαρκή εκπαίδευση. Η συνύπαρξη άλλων ειδικοτήτων, βιβλιοθήκης και πρόσβασης στο διαδίκτυο είναι απαραίτητη, ενώ δικαιολογείται η παροδική άσκηση σε τμήματα αυτοτελή μόνο της ειδικότητας για περιορισμένο όμως χρονικό διάστημα. Η ιδέα της κυκλικής εναλλαγής του εκπαιδευομένου μεταξύ διαφόρων κέντρων εκπαίδευσης πρέπει να ενθαρρύνεται από τα Εθνικά Συμβούλια.

Τα κέντρα εκπαίδευσης θα πρέπει κατ' ελάχιστον να διαθέτουν:

- (α) Πλήρως εξοπλισμένα εξωτερικά ιατρεία για τακτικά και επείγοντα περιστατικά. Μικροσκόπιο και ενδοσκόπια απαραίτητα.
- (β) Ακουσολογικό τμήμα με δυνατότητα ομιλητικής ακουομετρίας και ηλεκτροφυσιολογικές εξετάσεις.
- (γ) Τμήμα εξέτασης του λαβυρίνθου συμπεριλαμβανομένης της νυσταγμογραφίας.
- (δ) Φωνηατρικό τμήμα με βιντεοστροβοσκόπηση και εκτίμηση κατάποσης.

- (ε) Θαλάμους νοσηλείας ασθενών και θαλάμους για σύντομη νοσηλεία και τον ανάλογο διαγνωστικό και χειρουργικό εξοπλισμό.
- (στ) Τουλάχιστον μία αίθουσα χειρουργείου με τον απαραίτητο εξοπλισμό για τις επεμβάσεις που απαιτούνται για την εκπαίδευση. Σ' αυτόν συγκαταλέγονται σύγχρονο χειρουργικό μικροσκόπιο, εξοπλισμός ενδοσκόπησης και εξοπλισμός παρακολούθησης –καταγραφής με κάμερα.
- (ζ) Εξοπλισμός και χρόνος πρόσβασης σε πτωματικά παρασκευάσματα για εξάσκηση στο μικροσκόπιο και ενδοσκόπια.
- (η) Αίθουσα διδασκαλίας.

3.4 Το Εθνικό Συμβούλιο θα εγγυάται την ποιότητα της μεταπτυχιακής εκπαίδευσης. Αυτό προϋποθέτει καθορισμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης με δομή που να παρέχει τα εχέγγυα της διάρκειας, καθώς και τακτική αξιολόγηση των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών. Θα συμπεριλαμβάνεται αξιολόγηση των εκπαιδευτών από τους εκπαιδευόμενους. Θα πρέπει να υπάρχει ετήσια αναφορά των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων τους.

Άρθρο 4

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

4.1 Ο Διευθυντής του εκπαιδευτικού προγράμματος πρέπει να ασκεί την ειδικότητα τουλάχιστον για 5 χρόνια. Πρέπει να έχει τα ανάλογα προσόντα εκπαιδευτή, να είναι αφοσιωμένος στην εκπαίδευση και να έχει αναγνωριστεί και εγκριθεί από το Εθνικό Συμβούλιο. Πρέπει να έχει εμπειρία στη μεταπτυχιακή εκπαίδευση, στην έρευνα και στην πρακτική άσκηση της ειδικότητας. Πρέπει να υπάρχει μία ομάδα εκπαιδευτών στο κέντρο που να έχουν τα απαιτούμενα προσόντα και να καλύπτουν όλη τη γκάμα του περιεχομένου του εκπαιδευτικού προγράμματος.

4.2 Ο Διευθυντής του εκπαιδευτικού προγράμματος πρέπει να είναι υπεύθυνος του εκπαιδευτικού προγράμματος και των αναγκών του κάθε εκπαιδευομένου, με βάση τους κανόνες τόσο του Εθνικού, όσο και του Ευρωπαϊκού προγράμματος εκπαίδευσης στην ειδικότητα.

4.3 Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να είναι επαρκείς σε αριθμό, ώστε να εξασφαλίζεται η απαραίτητη παρακολούθηση των εκπαιδευομένων με σκοπό τόσο την ασφάλεια των ασθενών, όσο και της εκπαίδευσης των εκπαιδευομένων.

Άρθρο 5

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

5.1 Οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν γνώσεις πάνω στο αντικείμενο της ειδικότητας παρακολουθώντας θεωρητικά εκπαιδευτικά σεμινάρια και μαθήματα, καθώς επίσης και με προσωπικό διάβασμα από διάφορες πηγές. Οι γνώσεις αυτές συμπληρώνονται από πρακτική και ανατομική εξάσκηση πχ στην ακουομετρία, στο κροταφικό οστό και στο πτώμα. Οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν γνώσεις στη διάγνωση και αντιμετώπιση, τόσο στον χειρουργικό όσο και στον παθολογικό τομέα των καθημερινών προβλημάτων της ειδικότητας σύμφωνα με τις οδηγίες του βιβλίου ειδικευομένων (UEMS ORL-HNS log book). Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να υποβάλλεται σε τακτική εκτίμηση των γνώσεών του με εξετάσεις. Η ικανότητα και η γνώση του στο τέλος της εκπαίδευσης θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στο log book. Επίσης θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα πιστοποιητικό υπογραμμένο από τον διευθυντή εκπαίδευσης που να επιβεβαιώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της εκπαίδευσης.

5.2 Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να έχει επαρκή γνώση της γλώσσας του εκπαιδευτικού κέντρου, ώστε να επικοινωνεί άνετα με τους ασθενείς και τους εκπαιδευτές. Επίσης θα πρέπει να μπορεί να είναι κοινωνός της διεθνούς ιατρικής βιβλιογραφίας.

5.3 Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατηρεί ενημερωμένο το log book του σε όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσής του.

5.4.1 Το πρόγραμμα εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι εναρμονισμένο με το περιεχόμενο του UEMS ORL-HNS log book. (Βλέπε παράρτημα 1, the UEMS log book 2006). <http://orluems.com/>

5.4.2 Πρέπει να υπάρχει κλιμακωτή αύξηση των κλινικών αρμοδιοτήτων και της χειρουργικής εμπειρίας του εκπαιδευομένου κατά τη διάρκεια της πορείας άσκησής του.

5.4.3 Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να έχει διαθέσιμο ένα βιογραφικό σημείωμα που να περιλαμβάνει:

- Προηγούμενη εκπαίδευση
- Εξετάσεις που έχει περάσει
- Αξιολογήσεις στις οποίες έχει υποβληθεί
- Κατάλογο δημοσιεύσεων
- Κατάλογο εργασιών στις οποίες έχει συμμετάσχει
- Κατάλογο εκπαιδευτικών course που παρακολούθησε

5.4.4 Ο εκπαιδευόμενος πρέπει να έχει την ευκαιρία να κρίνει τους εκπαιδευτές του και το πρόγραμμα εκπαίδευσης.

Άρθρο 6

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

6.1 Στο τέλος της εκπαίδευσης πρέπει να χορηγείται πιστοποιητικό από το Εθνικό Συμβούλιο.

6.2 Οι εκπαιδευόμενοι που αποτυγχάνουν στην επαρκή πρόοδο κατά τη διάρκεια ή το τέλος της εκπαίδευσης θα πρέπει να καθοδηγούνται για περαιτέρω εκπαίδευση και εμπειρία ή για αλλαγή καριέρας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ -

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Σύμφωνα με τα σύγχρονα ευρωπαϊκά δεδομένα, η εκπαίδευση των ειδικευομένων στις περισσότερες κλινικές ειδικότητες θα πρέπει να ακολουθεί ορισμένη διαδικασία, το πλείστον της οποίας καλό θα είναι να καθορίζεται από τις προδιαγραφές της εκάστοτε ειδικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση Ιατρικών Ειδικοτήτων (*UEMS*).

Αποτέλεσμα της τήρησης των ευρωπαϊκών αυτών προδιαγραφών, οι οποίες καθορίστηκαν κατά τα τελευταία έτη σε ειδικές και επανειλημμένες συνεδριάσεις από εκπροσώπους των εκάστοτε ειδικοτήτων από όλες τις ενδιαφερόμενες ευρωπαϊκές χώρες, θα είναι η δυνατότητα αναγνώρισης της εκπαίδευσης ενός εκάστου των ιατρών, εάν αυτός εκπαιδεύτηκε σε «αναγνωρισμένη για το επιστημονικό της επίπεδο» Κλινική, οπουδήποτε στην Ευρώπη και κατ' επέκταση οι καλύτερες προοπτικές για την περαιτέρω εξειδίκευση ή επαγγελματική του σταδιοδρομία. Η διαδικασία αυτή της «αναγνώρισης» (*Accreditation*) λαμβάνει χώρα μέσω της επίσκεψης ειδικής προς αυτό ελεγκτικής ομάδας της σύστοιχης Ευρωπαϊκής Εταιρείας ή Κολεγίου ή Συμβουλίου και πιστοποίησης επί τόπου των δυνατοτήτων, πρακτικών εφαρμογών και πιστοποίησης εκ μέρους των ειδικευομένων ότι η εκπαίδευση στην προς έλεγχο Κλινική ακολουθεί σε ρεαλιστική βάση τις υπάρχουσες κοινές για όλες τις αναγνωρισμένες Ευρωπαϊκές Κλινικές προδιαγραφές.

Με βάση αυτές τις προδιαγραφές, καθορίζονται όλες οι ρυθμίσεις για την δημιουργία ενός κοινά αποδεκτού πλαισίου, το οποίο αφορά τόσο στις βασικές αρχές όσο και στις επί μέρους λεπτομέρειες για την λήψη της εκάστοτε ειδικότητας.

Έτσι, καθορίζονται αρχικά η συνολική διάρκεια εκπαίδευσης στην κάθε ειδικότητα (κάτι το οποίο βέβαια θα πρέπει να συνάδει και με την κείμενη νομοθεσία του εκάστοτε κράτους), η επί μέρους χρονική διάρκεια εκπαίδευσης στις διάφορες υποειδικότητες της βασικής ειδικότητας και η μερική εκπαίδευση σε συναφείς ειδικότητες, με στόχο την απόκτηση αντίστοιχα «ενδεδειγμένων», «επαρκών» και «μερικών» γνώσεων αντίστοιχα.

Το αντικείμενο των προς απόκτηση θεωρητικών γνώσεων υπάρχει – για τις περισσότερες ειδικότητες - στον Κατάλογο (*Syllabus*) της εκάστοτε αντίστοιχης ευρωπαϊκής Εταιρείας ή Κολεγίου ή Συμβουλίου.

Παράλληλα, από τα σώματα αυτά έχουν εκδοθεί και ευρίσκονται στην διάθεση όλων στο διαδίκτυο:

α. οι προδιαγραφές (κατά το ελάχιστο) σε αριθμό κλινικών και/ή εργαστηριακών πράξεων, χειρουργικών επεμβάσεων, κλινικών παρακολουθήσεων, παρακλινικών εφαρμογών κλπ., οι οποίες απαιτούνται για την αποδεδειγμένη ικανότητα του ειδικευομένου να λάβει την έγκριση από τους ιθύνοντες ότι εκπαιδεύτηκε επαρκώς στην εκάστοτε ειδικότητα,

β. ο τρόπος επίβλεψης της καθημερινής επαρκούς εκπαιδευτικής δραστηριότητας του ειδικευομένου, μέσω του Υπευθύνου Εκπαίδευσης (*Tutor*) ενός εκάστου, και η λεπτομερής καταγραφή των καθημερινών επί μέρους δραστηριοτήτων του ειδικευομένου σε ειδικό έντυπο (*log book*), το οποίο θα ευρίσκεται υπό τον συνεχή έλεγχο του Υπευθύνου Εκπαίδευσης,

γ. ο συντονισμός των εκπαιδευτικών και κλινικών δραστηριοτήτων της κάθε Κλινικής, όσον αφορά στην εκπαίδευση των ειδικευομένων, καθώς και η συνεχής συμβουλευτική, βελτιωτική αλλά και ελεγκτική προσπάθεια εκ μέρους του

Συντονιστή Προγράμματος Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τους εκάστοτε Υπευθύνους Εκπαίδευσης,

δ. οι υποχρεώσεις αλλά και τα δικαιώματα ενός εκάστου των ειδικευομένων, όσον αφορά στην τήρηση, εκ μέρους όλων, των προκαθορισμένων προδιαγραφών και οδηγιών για την εκπαίδευση στην εκάστοτε ειδικότητα, όπως π.χ. η παροχή αμειβόμενου χρόνου για αμιγώς ερευνητική δραστηριότητα, η παροχή δυνατότητας παρακολούθησης για καθορισμένο χρονικό διάστημα (μέχρι και ενός έτους) των εργασιών και άλλης συναφούς Κλινικής, στην ίδια ή άλλη χώρα, προς εμπλουτισμό των γνώσεων και εμπειριών του ειδικευομένου, η υποχρέωση εκ μέρους του τελευταίου προς επιστημονική και ερευνητική δραστηριοποίηση μέσω ανακοινώσεων σε διεθνή Συνέδρια και συμμετοχής σε δημοσιεύσεις ερευνητικών εργασιών σε έγκυρα διεθνή επιστημονικά περιοδικά κ.ά.

Οι παραπάνω προδιαγραφές καθώς και οι επιμέρους αρμοδιότητες, υποχρεώσεις και δικαιώματα των εμπλεκομένων στην εκπαίδευση των ειδικευομένων ιατρών, θα μπορούσαν να περιγραφούν με περισσότερες λεπτομέρειες ως εξής:

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΟΜΕΝΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

(ΥΕ)

Αρμοδιότητες – Υπευθυνότητες - Δικαιώματα

1. Κάθε «Υπεύθυνος Εκπαίδευσης» (ΥΕ) έχει υπό την καθοδήγησή του έναν έως δύο ειδικευόμενους ιατρούς (ΕΙ).
2. Η σχέση-σύνδεση ΥΕ και ΕΙ διαρκεί δύο έτη.

3. Η σχέση-σύνδεση ΥΕ και ΕΙ καθορίζεται από τον Διευθυντή της Κλινικής.
4. Ο ΥΕ είναι αρμόδιος για την τήρηση και συμπλήρωση του log book του ΕΙ.
5. 10-20% του χρόνου εργασίας του ΥΕ ανά εβδομάδα πρέπει να αφιερώνεται στην εκπαίδευση του ΕΙ και τις συναφείς προς αυτήν δραστηριότητες.
6. Ως εκπαίδευση του ΕΙ και συναφείς δραστηριότητες εννοούνται:
 - α. έλεγχος της συμμετοχής του ΕΙ σε όλους τους τομείς του κλινικού έργου της Κλινικής, σύμφωνα με το οργανόγραμμά της .
 - β. έλεγχος του βαθμού εκμάθησης, των ιδιαίτερων ικανοτήτων και της συλλογής εμπειρίας του ΕΙ σε όλους τους επιμέρους τομείς της ειδικότητας.
 - γ. καθοδήγηση του ΕΙ στη μεθοδολογία ερευνητικής δραστηριότητας και στη συμμετοχή σε ερευνητικές εργασίες
 - δ. καθοδήγηση του ΕΙ στη συμμετοχή σε ενδοκλινικές εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες (ενδοκλινικές συγκεντρώσεις, διαλέξεις, παρουσίαση ενδιαφερόντων περιστατικών, βιβλιογραφική ενημέρωση, παρουσίαση εργασιών).
 - ε. καθοδήγηση και φροντίδα με σκοπό τη συμμετοχή του ΕΙ σε τουλάχιστον 1 δημοσίευση εργασίας σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό.
 - στ. έλεγχος τήρησης των διαφόρων πρωτοκόλλων εργασίας της Κλινικής , τα οποία υποχρεούται να εκτελέσει ο ΕΙ.
 - ζ. προσπάθεια ανίχνευσης και αποκρυστάλλωσης των ιδιαίτερων επιθυμιών και κλίσεων του ΕΙ προς καθορισμένο τομέα ή υποειδικότητα της Μ/Γ.
 - η. έλεγχος των σχέσεων του ΕΙ με τους ασθενείς.
 - θ. έλεγχος των σχέσεων του ΕΙ με τους συναδέλφους ιατρούς και το νοσηλευτικό προσωπικό.

- ι. ενθάρρυνση του ΕΙ για συμμετοχή του σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά συνέδρια, ιδιαίτερα με ενεργό παρουσία.
7. Ο ΥΕ εκτιμά και αξιολογεί την κλινική και ερευνητική δραστηριότητα του ΕΙ ανά 3μηνο, με στόχο τον εντοπισμό αναγκών βελτίωσης ή διόρθωσης της καθημερινής δραστηριότητας του ΕΙ στην Κλινική.
8. Ενημερώνει τον Διευθυντή της Κλινικής για το έργο, τις επιμέρους δραστηριότητες και τις ιδιαίτερες ικανότητες του ΕΙ ανά έτος.
9. Ελέγχει την κλινική δραστηριότητα του ΕΙ υπό την έννοια της εκπλήρωσης των προδιαγραφών ικανοποιητικής εκπαίδευσης των ΕΙ στην Κλινική.
10. Ελέγχει και καθοδηγεί τον ΕΙ σχετικά με την συμπλήρωση της ετήσιας στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων της Κλινικής σε σχέση με θέματα νοσηρότητας, θνησιμότητας, αποτελέσματος κλινικής παρακολούθησης κλπ.
11. Εποπτεύει των βραχυχρόνιων επί μέρους εκπαιδεύσεων του ΕΙ στα αντικείμενα άλλων συναφών ειδικοτήτων, η διάρκεια εκπαίδευσης του ΕΙ σε κάθε μια από τις βραχυχρόνιες επί μέρους ειδικεύσεις καθορίζεται από το αντίστοιχο εθνικό πρόγραμμα εκπαίδευσης στην Μ/Γ ή από το εσωτερικό πρόγραμμα εκπαίδευσης της Κλινικής.
12. Φροντίζει για την αφιέρωση τμήματος από τον χρόνο εργασίας του ΕΙ για την θεωρητική εκπαίδευσή του ανά εβδομάδα
13. Φροντίζει για την χορήγηση στον ΕΙ του καθορισμένου ανά έτος ελεύθερου χρόνου μετά αποδοχών για επιστημονική έρευνα και ενημέρωση.
14. Καθοδηγεί και συνεργάζεται με τον ΕΙ όσον αφορά στη δυνατότητα του ΕΙ να εκπαιδευθεί για ένα χρονικό διάστημα σε αντίστοιχη Κλινική άλλης ευρωπαϊκής χώρας.

15. Αφιερώνει χρόνο για την προσωπική του εκπαίδευση ως εκπαιδευτή και ενημέρωσή του στις σύγχρονες εξελίξεις στην ειδικότητα, με συμμετοχή σε ευρωπαϊκές αντίστοιχες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Ο προς αυτά χρόνος, τον οποίο αυτός δικαιούται, θα χορηγείται υποχρεωτικά από τις αρχές του νοσοκομείου και τον Διευθυντή της Κλινικής.
16. Ελέγχει και απαιτεί τα απαραίτητα για την δημιουργία και ύπαρξη της κατάλληλης υποδομής με στόχο την άρτια εκπαίδευση κάθε ΕΙ, τον οποίο έχει υπό την επίβλεψή του. Προς αυτό δικαιούται της πλήρους υποστήριξης του Υπεύθυνου Προγράμματος Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης της Κλινικής και βέβαια του Διευθυντού της Κλινικής.
17. Δικαιούται ενημέρωσης από τον Υπεύθυνο Προγράμματος Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης της Κλινικής και τον Διευθυντή της Κλινικής τόσο όσον αφορά θέματα που ανακύπτουν σχετικά με τις διαδικασίες εκπαίδευσης των ειδικευομένων γενικά, όσο και σχετικά με θέματα που αφορούν στον ίδιο τον ΕΙ, την εκπαίδευση του οποίου επιβλέπουν.
18. Κατά το τέλος της διετίας επίβλεψης της εκπαίδευσης ενός ΕΙ συντάσσει έκθεση προς τον Διευθυντή της Κλινικής, μετά από ενημέρωση και του Υπεύθυνου Προγράμματος Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης της Κλινικής, στην οποία εκθέτει την άποψή του για τις γνώσεις, εμπειρία και ικανότητες του ΕΙ, όσον αφορά το κλινικό και ερευνητικό του έργο.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αρμοδιότητες – Υπευθυνότητες - Δικαιώματα

1. Ορίζεται από τον Διευθυντή της Κλινικής.
2. Είναι υπεύθυνος για τον καθορισμό του γενικού προγράμματος εκπαίδευσης των ειδικευομένων ιατρών (ΕΙ) της Κλινικής.
3. Συμμετέχει συμβουλευτικά στον καθορισμό των ζευγών υπευθύνων εκπαίδευσης (ΥΕ) – ειδικευομένων ιατρών.
4. Είναι συνολικά υπεύθυνος για την εκπαίδευση των ΕΙ.
5. Συντονίζει συγκεντρώσεις των ΥΕ με στόχο την εποπτεία των σχέσεων ΥΕ-ΕΙ και την αρτιότερη εκπαίδευση των ΕΙ.

6. Είναι υπεύθυνος για τη συγκέντρωση και στατιστική αξιολόγηση των συνολικών στοιχείων κλινικής δραστηριότητας της Κλινικής, με σκοπό την πληρέστερη προσαρμογή της εκπαίδευσης των ΕΙ στα πεπραγμένα της Κλινικής.
7. Συντονίζει τη δημιουργία και εφαρμογή πρωτοκόλλων εργασίας της Κλινικής.
8. Συντονίζει την παρουσίαση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων των μελών της Κλινικής σε ενδοκλινικό επίπεδο.
9. Συγκεντρώνει και έχει την εποπτεία των δημοσιεύσεων σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά και βιβλία όλων των μελών της Κλινικής.
10. Είναι υπεύθυνος και έχει την εποπτεία της Βιβλιοθήκης της Κλινικής και της πρόσβασης των μελών της Κλινικής στα επιστημονικά περιοδικά και βιβλία της.
11. Είναι αρμόδιος για την υποδομή της Κλινικής σε ηλεκτρονικά μέσα με στόχο την όσο το δυνατόν αρτιότερη πρόσβαση των μελών της Κλινικής σε βάσεις δεδομένων και στα επιστημονικά δεδομένα του διαδικτύου.
12. Είναι υπεύθυνος για την υποδομή της Κλινικής σε οπτικοακουστικά μέσα, με στόχο την πλήρη επάρκεια για την εκπαίδευση των φοιτητών Ιατρικής, των ΕΙ και ειδικευμένων ιατρών και άλλων επιστημόνων της Κλινικής.
13. Καθορίζει και έχει την εποπτεία των βραχυχρόνιων επί μέρους εκπαιδεύσεων των ΕΙ σε αντικείμενο άλλων ειδικοτήτων σε Κλινικές του ίδιου ή άλλου νοσοκομείου.
14. Φροντίζει για την γραμματειακή υποστήριξη της εκπαιδευτικής δραστηριότητας της Κλινικής.

15. Ενημερώνεται από τους αντίστοιχους ΥΕ για τις εκθέσεις τις οποίες αυτοί συντάσσουν κατά το τέλος της κάθε διαιτίας επίβλεψης της εκπαίδευσης ενός εκάστου ΕΙ. Σχετικά με το θέμα αυτό, συνδιαλέγεται κάθε φορά και για κάθε ΕΙ με τον Διευθυντή της Κλινικής.
16. Είναι υπεύθυνος για την πλήρη, ενδεδειγμένη και συνεχή παρακολούθηση του ερευνητικού, κλινικού και εκπαιδευτικού έργου των επιστημονικών συνεργατών της Κλινικής.
17. Σχετικά με τις γνώσεις, εμπειρία, ικανότητες και έφεση προς έρευνα κάθε επιστημονικού συνεργάτη έχει συχνή επικοινωνία με τον Διευθυντή της Κλινικής και η γνώμη του λαμβάνεται σοβαρά υπ' όψιν όσον αφορά στην απόφαση για ανανέωση ή μη της συνέχισης συνεργασίας του επιστημονικού αυτού συνεργάτη με την Κλινική.
18. Είναι υπεύθυνος για την τήρηση εκ μέρους των επιστημονικών συνεργατών του προγράμματος δραστηριότητάς τους στην Κλινική, την παραγωγικότητά τους όσον αφορά στην συνεχή ερευνητική δραστηριότητα και δημοσίευση άρθρων στον ελληνικό και διεθνή κυρίως επιστημονικό τύπο, καθώς και για την εποπτεία της όλης παρουσίας τους στην Κλινική.

**ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΟΜΕΝΩΝ ΙΑΤΡΩΝ**

- Ευπρεπής και κόσμια εμφάνιση.
- Ευγένεια, κατανόηση και συμπάθεια προς τις ασθενείς και τους συνοδούς των ασθενών.
- Δεοντολογικά άψογη συμπεριφορά προς τους συναδέλφους και το παραϊατρικό και βοηθητικό προσωπικό.
- Ώρα προσέλευσης: όχι αργότερα από τις 08.00.
- Ώρα αναχώρησης: όχι νωρίτερα από τις 14.00.
- Κατά το πρωινό ωράριο και μεταξύ 08.30 και 09.00 θα γίνεται επίσκεψη στους θαλάμους από τον ειδικευόμενο ιατρό (ΕΙ) και θα τακτοποιείται οποιαδήποτε εκκρεμότητα (κλινική εξέταση ασθενών, αλλαγές χειρουργικών

τραυμάτων, ΗΚΓ, εργαστηριακά αποτελέσματα, τακτοποίηση ιστορικών και φακέλων ασθενών).

- Το μεσημέρι, κάθε ΕΙ πριν αναχωρήσει, θα ενημερώνει τα φύλλα νοσηλείας, θα τακτοποιεί οποιαδήποτε εκκρεμότητα που προέκυψε κατά το πρωινό ωράριο και θα ενημερώνει τον εφημερεύοντα για τα περιστατικά που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.
- Τις ημέρες χειρουργείου οι ΕΙ του αντίστοιχου τμήματος και ιδιαίτερα αυτοί που πρόκειται να λάβουν μέρος στα χειρουργεία θα έρχονται νωρίτερα από τις 08.00, ώστε να προλαβαίνουν να κάνουν σύντομη επίσκεψη στους θαλάμους των ασθενών και κατόπιν να πηγαίνουν έγκαιρα στο χειρουργείο.
- Κάθε ΕΙ του χειρουργικού τμήματος πρέπει να καταβάλλει κάθε προσπάθεια, έτσι ώστε όταν καθορίζεται το πρόγραμμα του χειρουργείου της επομένης ημέρας τα αποτελέσματα όλων των εργαστηριακών και παρακλινικών εξετάσεων της κάθε μιας ασθενούς που θα χειρουργηθεί να είναι έτοιμα.
- Κάθε μια ασθενής που πρόκειται να υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση θα ενημερώνεται πλήρως και κατατοπιστικά από τον ΕΙ του θαλάμου σχετικά με την επέμβαση που θα διενεργηθεί και θα υπογράφει στο σχετικό έντυπο συγκατάθεσης ότι έχει ενημερωθεί πλήρως, έχει κατανοήσει τα πάντα και είναι σύμφωνη με την διενέργεια της επέμβασης.
- Κάθε ΕΙ, ανεξάρτητα σε ποιο τμήμα της Κλινικής απασχολείται, πρέπει να γνωρίζει, τουλάχιστον σε γενικές γραμμές, όλα τα περιστατικά της Κλινικής.
- Την επομένη ημέρα γενικής εφημερίας οι ΕΙ θα προσέρχονται νωρίτερα από τις 08.00 για να έχουν αρκετό χρόνο για την τακτοποίηση των νέων εισαγωγών μέχρι την επίσκεψη του επιμελητού.

- Κάθε ΕΙ πρέπει απαραίτητα να εξετάζει ο ίδιος κάθε έναν ασθενή του/των θαλάμου/ων του και να γράφει τα ευρήματα της εξέτασής του στο φύλλο νοσηλείας.
- Το εξιτήριο κάθε ασθενούς θα πρέπει απαραίτητα να συνοδεύεται από πλήρες και εμπειριστατωμένο ενημερωτικό σημείωμα, το οποίο ετοιμάζει ο ΕΙ του θαλάμου. Επιπλέον ο ΕΙ πρέπει να ενημερώνει και προφορικά την ασθενή και να δίνει τις σχετικές οδηγίες σχετικά με την περαιτέρω πορεία της στο σπίτι, οδηγίες για φαρμακευτική αγωγή και αν χρειάζεται για την επόμενη επανεξέταση.
- Ο εφημερεύων ΕΙ, ανεξάρτητα σε ποιο τμήμα απασχολείται, με την απαρχή της εφημερίας του θα παίρνει τα αποτελέσματα των εργαστηριακών εξετάσεων όλων των ασθενών, θα τα ελέγχει και θα τα τοποθετεί στους αντίστοιχους φακέλους. Σε περίπτωση που ορισμένα αποτελέσματα δεν ανευρίσκονται, θα καταβάλλει προσπάθεια αναζήτησής τους μέσω των συναδέλφων και των βιβλίων του Μικροβιολογικού Εργαστηρίου.
- Ο εφημερεύων ΕΙ σε εσωτερική εφημερία πρέπει να κάνει το απόγευμα επίσκεψη σε όλους τους θαλάμους όλων των τμημάτων και να ενημερώνει στη συνέχεια τον εφημερεύοντα ειδικευμένο ιατρό.
- Κατά το Σαββατοκύριακο, τις αργίες καθώς και κατά τις παρατεταμένες αργίες (τριήμερα αργιών) ο ΕΙ πρέπει να κάνει πρωινή επίσκεψη στους ασθενείς του τμήματός του και να ακολουθεί αλληλοενημέρωση με τον εφημερεύοντα εσωτερικό ΕΙ ή επιμελητή.

- Κάθε ΕΙ είναι υποχρεωμένος να συμπληρώνει το προσωπικό του βιβλίο εκπαίδευσης (log book) με την επίβλεψη και σύμφωνη γνώμη του Υπεύθυνου Εκπαίδευσης (ΥΕ).
- Κάθε ΕΙ δικαιούται να λάβει πλήρη και όχι αποσπασματική εκπαίδευση σε όλα τα τμήματα και τα επί μέρους τμήματα, εργαστήρια και ειδικά ιατρεία της Κλινικής.
- Μετά τον τρίτο χρόνο εκπαίδευσης ο ΕΙ δικαιούται να εκφράσει κάποια προτίμηση προς κάποια υποειδικότητα της βασικής ειδικότητας. Η προτίμησή του αυτή θα ληφθεί κατά δύναμιν υπ' όψιν από τον ΥΕ κατά τον περαιτέρω καθορισμό της εκπαιδευτικής δραστηριότητας του ΕΙ.
- Δεν επιτρέπονται διακρίσεις μεταξύ των ΕΙ όσον αφορά την εκπαιδευτική διαδικασία κατά την διάρκεια των ετών εκπαίδευσής τους στην Κλινική.
- Οι ΕΙ δικαιούνται δεοντολογικά άψογης συμπεριφοράς εκ μέρους των υπολοίπων συναδέλφων.
- Κάθε ΕΙ θα έχει τον προσωπικό του Υπεύθυνο Εκπαίδευσης (ΥΕ), με τον οποίο θα συνδιαλέγεται και θα καθορίζει την πορεία της εκπαίδευσής του κατά την διάρκεια των ετών.
- Κάθε ΕΙ δικαιούται ελεύθερου – μετ' αποδοχών – χρόνου τόσο για ερευνητική ενασχόληση αποκλειστικά όσο και για παρακολούθηση συνεδρίων, ημερίδων, σεμιναρίων κλπ., πάντα υπό την επίβλεψη του ΥΕ. Το εύρος του ελεύθερου αυτού χρόνου ευρίσκεται σε συνάρτηση με την έφεση του ΕΙ στην ερευνητική ενασχόληση και καθορίζεται από τον Διευθυντή της Κλινικής, σε συνεννόηση με τον ΥΕ του ΕΙ και τον Υπεύθυνο Προγράμματος Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης της Κλινικής.

- Θα πρέπει να καταβάλλεται εκ μέρους όλων των συναδέλφων κάθε δυνατή προσπάθεια ούτως ώστε η Κλινική να λειτουργεί εύρυθμα και αποτελεσματικά. Αυτό θα είναι προς όφελος πρωτίστως των ασθενών αλλά και των ιδίων των ιατρών.

